

LA MUSICA de Marguerite Duras

Am asistat la o scurtă dramă, mijlocită de televiziune, ce se epuizează între două personaje care nu mai doresc să se cunoască. Un soț și o soție, aflați în divorț, legați, acum, sufletește, fiecare, de altă persoană, se reîntîlnesc pentru a pune la punct unele detalii. Dialogul se leagă greu, fiecare îl cercetează cu precauție pe celălalt, simțindu-se străin, dorind apropierea, însă înstrăinându-se cu fiecare clipă ce trece, cu fiecare frază rostită cu teama de a nu brusca un sentiment defunct, poate al dragostei lor închise în amintirea fiecăruia, e drept, nu mai puțin reală, dar altfel. Această „altfelitate” (termenul aparține lui Dimitrie Cantemir, și mi se pare mai exact decât „alteritate”, pentru că implică nu deosebirea substanței în devenire, ci una în esență), această altfelitate i-a înstrăinat unul de altul, dar nu pină a se înstrăina fiecare de sine. Dialogul în stare născîndă dezvăluie tocmai trista neînțelegere a doi oameni care au tăcut prea mult, provocîndu-se unul pe altul cu semnificațiile ambigue ale tăcerii, într-o viață în doi, ce s-ar fi dorit clară. Piesa este expresia, totuși, a unor stări postdramatice. Drama necomunicării avusese loc, acum asistăm doar la ratarea unei încercări, prea târzii, de a se regăsi, de a se explica — explicații pe jumătate, ezitante. Trecutul se clarifică, dar pentru a pregăti un viitor plin de echivoc.

Spectacolul Olimpiei Arghir este expresia unei înțelegeri adecvate a semnificațiilor subtextului. Desigur, ea a avut și șansa să utilizeze doi actori inteligenți: Ion Caramitru și Cristina Deleanu, care au știut să acorde dramatism unui dialog, cum am spus, lipsit de dramă, ridicînd la rangul de fapt de artă ceea ce ar fi putut să rămîna un simplu fapt divers.

MIRACOLUL

dramatizare după o năvelă de Charles Langelaan

Miracolul e o șarjă împotriva exploatarei sentimentului religios. Un umil voiajor comercial se folosește de un acci-

dent de tren pentru a escroca societatea căilor ferate. Pentru aceasta, el simulează o psihoză cu repercusiuni psihomotorii. E ajutat și de incompetența unui medic psihiatru. Planul e simplu: după ce va încasa suma de bani de la Societatea de asigurări, să se „vindece printr-o minune”, într-un loc de pelerinaj al credincioșilor. Inscenarea i-ar fi reușit pe deplin dacă reporterul TV, interesat să facă public cazul, nu ar fi uitat, intenționat, o cameră de luat vederi în odaia „bolnavului”, care, desigur, lăsat singur, își desmoște picioarele „paralizate”, ținute prea mult în inactivitate. Dar asta o va afla tot după ce televiziunea înregistrează și „minunea” vindecării din „grota sfîntă”, locul de pelerinaj al tuturor oamenilor lipsiți de orice speranță.

Agentul de asigurări și reporterul TV încearcă, uniți, să-l șantajeze pe „vindecător”. Acesta apelează la judecata Cardinalului, care impacă părțile, cerîndu-i, în schimb, biectului împrișinat să propovăduiască „cuvîntul Domnului”, demonstrînd tuturor minunea care i s-a întîmplat la „grota sfîntă” administrată de biserică. E situația-limită pentru voiajorul comercial, care, dacă poate escroca o societate de căi ferate, nu poate înșela mulțimea oamenilor concreți. El dă în vileag mistificarea, prin același mijloc prin care o făcuse publică, adică prin TV.

Am avut plăcerea să-l urmărim în rolul voiajorului comercial pe Octavian Coțescu, la el acasă în roluri de disimulați, drept care am asistat la o schimbare dezinvoltă a măștilor, pe rînd joviale, grave, șirete, fals-pioase etc.

Au mai interpretat: Valeria Gagealov, o soție cam prea înfricoșată, Ion Lucian, un sumbru și bănuitor agent de asigurări, Sinka Károly, un cardinal tranzacționînd afaceri oneroase, cu ceremonia rangului său, Aurel Cioranu, un redactor-lichea simpatică și alții, în roluri minore, cu toți într-un spectacol vioi, curat, semnat de Cornel Popa.

Constantin RADU-MARIA

Cu dreptul !

Au trecut mulți ani, de cînd urmăream cu viu interes, cu aleasă bucurie, cursul de istoria teatrului universal susținut la televiziune, cu inegalabilă prestanță intelectuală, de Ion Marin Sadoveanu. Au trecut destui și de cînd eram privilegiații telespectatori-studenți ai profesorului Ion Zamfirescu, semnat al unui ciclu de istoria comediei, conceput cu rigoare științifică, cu forța de seducție a unei au-

tenetive competențe. Inițiative remarcabile, care au fost însă părăsite — inexplicabil și nedrept — rămânând pentru noi subiectul unor prețioase amintiri, iar pentru Televiziune, datorii însemnate față de public.

Constatăm cu bucurie că scadența acestei datorii a sosit, în sfârșit, și că Televiziunea a hotărât să o onoreze răsplătindu-ne cu generozitate îndelunga așteptare. Noul ciclu de emisiuni intitulat **Pagini din istoria teatrului românesc** se anunță ca o remarcabilă reușită.

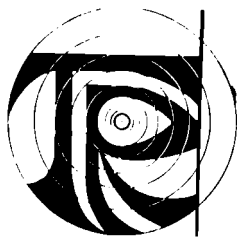
Constantin Parascchivescu și Domnița Munteanu, care semnează scenariul, cercetează cu ochi de profesioniști, dar și cu multă căldură, cu receptivitatea ascuțită a îndrăgostiților de teatru, paginile cele mai vechi din istoria artei dramatice românești. Referiri sumare, informații de un rind sau cite un paragraf din manualele de istoria teatrului sint culese cu grijă, cercetate cu respect și interes. Momentele care au însemnat primii pași — modești, șovăielnici, neîndeminatici, dar covârșitor de importanți pentru evoluția ulterioară — sint reconstituite cu mîgală. Este de apreciat faptul că în reprezentarea lui **Occisio Gregorii in Moldavia Vodae** tragedice expressa sau a lui **Mirtil și Chloe** (regia: Domnița Munteanu) nu se încearcă nici un moment „modernizări”, ajustări ale unor inabilități dramaturgice sau ale tonului de firească desuetudine, așa cum ar fi de așteptat într-o montare pe scena unui teatru, ci se respectă intonația proprie textelor, timpului lor, chiar dacă astăzi ar putea părea neobișnuită. Sarcina realizatorilor emisiunii, pe care aceștia au înțeles-o în profunzime, nu era valorificarea scenică, pentru gustul și nivelul intelectual al spectatorului modern, a unor texte vechi, ci **reconstituirea** unor momente ale istoriei, cît mai aproape de chipul lor adevărat. Nu modernizăm cofura unei statui antice, nu-i schimbăm vestimentația după gustul nostru de azi, și această tentație a „actualizării”, care în cazul unor texte dramatice putea să se exercite cu putere, a fost înlăturată ferm și benefic pentru ținuta culturală a emisiunii.

Scenariul este scris **pentru televiziune**, și autorii lui nu uită nici un moment acest lucru, argumentul vizual fiind folosit cu discernămint și expresivitate. Despre tradițiile populare legate de anumite sărbători, tradiții în care se află germele teatrului românesc, nu ni se vorbește doar, ci ni se prezintă un excelent film semnat de Jean Petrovici; o sală de teatru este descrisă prin cuvintele unui text vechi, dar este în același timp desenată, sub ochii noștri, de arhitectul Paul Bortnovski ș.a.m.d.

O altă calitate prin care acest ciclu se impune atenției este evitarea oricărei

rigidității didactice, și chiar didactice. Comentariul, redactat într-un limbaj cultivat, lipsit de prețiozități, cuceritor prin firese și propețime, este încredințat lui Radu Beligan. Pe un ton de conversație ușoară, de „taifas” amical (dar de ținută intelectuală totodată), actorul vorbește despre lucruri importante, exprimindu-se cu aceeași degajare și atunci cînd, în fotoliu, răsfoiește o carte, și în plină stradă, printre mașini, arătîndu-ne unde se înalță sala de teatru de la „Cișmeaua Roșie”. Ascultîndu-l, nu te gîndești o clipă că rostește un text scris (deși textul e scris, și e scris foarte bine), nu te simți îndemnat să scoți hirtia și creionul, dar, în mod cert, nimic din ceea ce spune nu trece pe lingă atenția noastră. Învățăm fără să ne propunem, învățăm ușor, cu deosebită plăcere, învățăm temeinic și, mai cu seamă, învățăm fără să ne treacă prin gînd că învățăm. Este, poate, lucrul cel mai important pe care îl realizează această nouă emisiune a televiziunii.

Cristina DUMITRESCU

CANALUL BARBA DRAGONULUI de Lao She

Preocupat în mod statornic, programatic de cercetarea și valorificarea unor zone mai puțin frecventate ale repertoriului dramatic universal, radioul ne-a oferit de curînd posibilitatea de a cunoaște un text semnificativ din teatrul chinez contemporan: **Canalul Barba Dragonului** de Lao She (traducere — Constantin Lupeanu, adaptare radiofonică — Georgeta Răboj). Am vorbit despre un text semnificativ pentru că el se înscrie, tematic, într-un capitol definitoriu, reprezentativ al noii dramaturgii chineze, acela dedicat anilor premergători și imediat următori Eliberării, transformărilor substanțiale produse în viața și în conștiința oamenilor.

Canalul Barba Dragonului este povestea unor mici meseriași necăjiți, torturați de o sărăcie incurabilă, neomenească, siliți